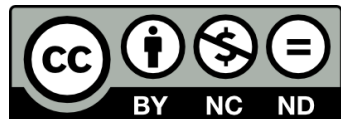

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

This work is licensed
under a

**ARTIP: Awareness Raising and Training Measures
for the Istanbul Protocol in Europe**

www.istanbulprotocol.info

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Overview

- a. Predstavitev
- b. Pravni okvir
- c. Zastopanje pridržanih oseb
- d. Pravica do odprave krivice in povrnitve škode
- e. Evidentiranje in preiskava
- f. Preventivni nadzor
- g. Zagovorništvo in oblikovanje politike
- h. Krepitev zmogljivosti
- i. Vloga sodnih procesov

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

A. PREDSTAVITEV

A. Predstavitev

Vloga odvetnikov pri obravnavi primerov mučenja in trpinčenja:

- Vzpostavitev & izvedba državnega pravnega okvirja
- Zastopanje pridržanih oseb in preživelih žrtev mučenja
- Preiskava & evidentiranje primerov
- Preventivni nadzor krajev pridržanja
- Zagovorništvo in oblikovanje politike
- Krepitev zmogljivosti in sodni procesi

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

B. PRAVNI OKVIR

1. Pravni okvir

Mučenje in trpinčenje lahko preprečimo s trdnim nacionalnim pravnim okvirjem v povezavi z mednarodnimi pogodbami o človekovih pravicah, ki jih je ratificirala država.

2. Zakonodajni ukrepi

Odvetniki bi morali:

Predlagati zakonodajo

Nadzorovati njeno izvedbo

Spodbujati izboljšanje zakonodaje

Zahtevati, da se mučenje v nacionalnem pravnem sistemu opredeli kot kaznivo dejanje

Razvijati primerjalne analize mednarodnih in regionalnih standardov

Upoštevati načela univerzalne jurisdikcije in nevračanja žrtev v domovino

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

C. ZASTOPANJE PRIDRŽANIH OSEB

1. Pravni okvir

Pravice do sodnega varstva in poštenega sojenja so zapisane v:

- 14. členu Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah
- Temeljnih načelih o vlogi odvetnikov
- Evropskih zaporskih pravilih
- Standardnih minimalnih pravilih o ravnanju z zaporniki (SMRT)
- Regionalnih instrumentih:
 - Evropski konvenciji o človekovih pravicah (6. člen)
 - Ameriški konvenciji o človekovih pravicah (8. člen)
 - Afriški listini o človekovih pravicah in pravicah ljudstev (7. člen)

2. Ranljivost

Pridržane osebe v predkazenskem postopku so še posebej ranljive za kršitve njihovih osnovnih pravic in neločljivo povezanega dostojanstva

3. Zastopanje pridržanih oseb

Odvetniki bi morali zagotoviti procesna jamstva:

- Takojšen, neposreden, reden in zaupen dostop do odvetnika
- Informacije o vzrokih aretacije
- Informacije o pravicah pridržanih oseb
- Zdravniški pregled
- Prošnjo za sklep o *habeas corpus*
- Informacije o pritožbenih mehanizmih

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

D. PRAVICA DO ODPRAVE KRIVICE IN POVRNITVE ŠKODE

1. Pravni okvir

13. In 14. člen Konvencije proti mučenju:

- Pravica do pritožbe pristojnemu organu
- Pravica do nepristranske in takojšnje preiskave
- Zaščita pred povračilnimi ukrepi
- Pravica do odprave krivice in povrnitve škode

2. Pomoč žrtvam, ki so preživele mučenje

Odvetniki bi morali:

- Žrtvi mučenja razložiti pravico do ukrepov in odškodnine
- Pomagati vložiti pritožbo
- Pomagati žrtvam skozi kasnejše faze postopka

3. Primerna odškodnina

Nadomestilo ima lahko naslednje oblike:

- Preiskava in iskanje resnice
- Uradno priznanje dejanja mučenja
- Opravičilo odgovornih oblasti
- Denarno nadomestilo
- Boj proti nekaznovanju storilcev in predstavitev preventivnih ukrepov

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

E. PREISKAVA IN EVIDENTIRANJE

1. Preiskava

- Takojšnja, nepristranska, temeljita
- Zaščita pred povračilnimi ukrepi
- Zaupni razgovor z žrtvijo (brez prisotnosti javnih uradnikov)
- Obtožbe v zvezi z mučenjem se lahko posredujejo pristojnim organom samo s privolitvijo pridržane osebe

2. Evidentiranje

Odvetniki morajo biti seznanjeni s tem, kako ustrezno evidentirati in opaziti sledi mučenja:

- Izmenjava znanja med zdravniki in pravnimi strokami
- Pritožbe imajo večjo težo, če so podkrepljene z natančnim poročilom o mučenju
- Za boljši izhodiščni položaj pri vlaganju pritožbe, mora odvetnik poskrbeti za neodvisen zdravstveni pregled

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

F. PREVENTIVNI NADZOR

1. Preventivni nadzor

»Redni pregledi krajev pridržanja, predvsem kadar so izvedeni kot del sistema rednih obiskov, predstavljajo najučinkovitejši preventivni ukrep proti mučenju.«

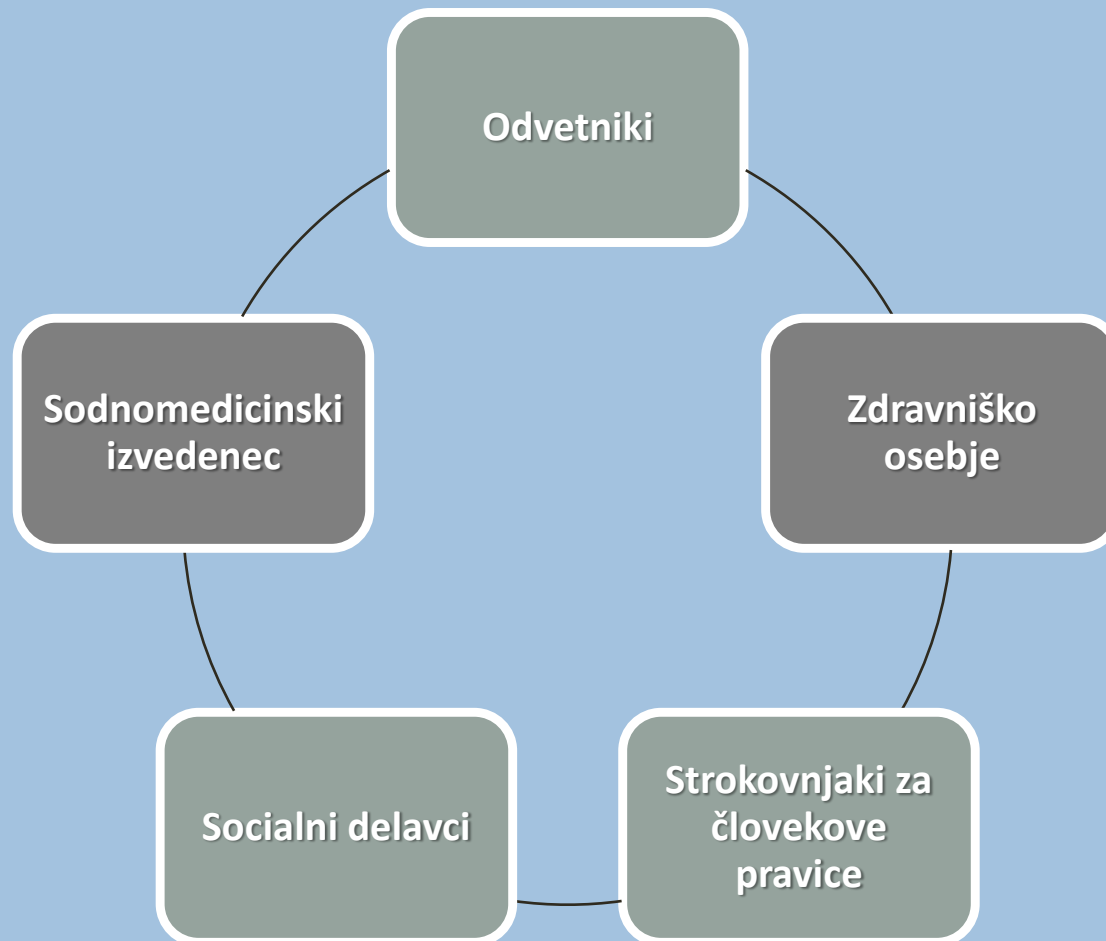
-- Posebni poročevalec ZN za mučenje, 2002

2. Predpogoji

- Izvajanje Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju (OPCAT)
- Vzpostavitev državnega preventivnega mehanizma (NPM)
- Sodelovanje z NPM, drugimi nadzornimi organi in organizacijami civilne družbe

3. Preventivni nadzor

Interdisciplinarna nadzorna telesa

4. Naloge za odvetnike

- Oblikovanje standardnih seznamov
- Razgovori z žrtvami morajo biti izvedeni razumevajoče in sočutno
- Evidentiranje primerov mučenja
- Izpostaviti vzorce institucionalnih neuspehov
- Vezni člen med javnostjo in mednarodnimi preventivnimi mehanizmi

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

G. ZAGOVORNIŠTVO IN OBLIKOVANJE POLITIKE

1. Zagovorništvo n oblikovanje politike

- Ratifikacija in izvajanje instrumentov s področja človekovih pravic, ki prepovedujejo mučenje
- Prizadevanje za pravne reforme
- Osveščanje
- Spodbujanje sodnikov za tolmačenje zakonov v luči mednarodnih standardov za človekove pravice

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

H. KREPITEV ZMOGLJIVOSTI

1. Krepitev zmožnosti

- Kampanje za osveščanje javnosti
- Krepitev vloge oblasti, ustanov in civilne družbe
- Ustvarjanje informacijskih orodij za javnost
- Mreženje
- Mednarodno sodelovanje
- Usposabljanje

Vloga odvetnikov pri preprečevanju mučenja in trpinčenja

I. VLOGA SODNIH PROCESOV

1. Strateški sodni postopki

Rezultat strateškega vodenja sodnega procesa so lahko precedenčni primeri, ki se izkažejo za posebej uporabne v zvezi s povrnitvijo škode za žrtve mučenja.

2. Načela

- Izključitev dokazov, pridobljenih na prisilen način, iz procesa
- Dokazno breme ne sme biti na strani žrtve
- Strategija vodenja sodnega procesa ne sme ovirati posredovanja zahtevka mednarodnemu organu ali sodišču za človekove pravice